LIBRARY
27 NOV 1945
Ex. 103a

FLYGBLAD N:r 55. 1940

Pungsjuka på plommonträd.

Det är en rätt vanlig företeelse i svenska trädgårdar att plommonen på vissa träd icke utvecklas normalt utan omvandlas till stora, avlånga, mer eller mindre platta och ofta krökta, pungliknande bildningar, som ibland kunna nå en längd av ända till 6 cm och en bredd av 2 cm; se fig. 1. Man har åt denna sjukdom givit det betecknande namnet p u n g s j u k a. Om också dessa abnorma plommon enligt uppgift icke äro direkt skadliga för människor och djur, få de dock på grund av sin hårda, saftlösa konsistens och fadda smak anses fullkomligt odugliga till föda, såväl i rått som konserverat tillstånd. Denna skadegörelse är därför av stor ekonomisk betydelse, i synnerhet som sjukdomen återkommer år efter år på obehandlade träd och skördeminskningen ej sällan uppgår till 90 %. Särskilt gäller detta det gamla svenska gulplommonet; men även andra sorter, framförallt av sviskontyp, äro utsatta för angrepp.

Sjukdomens symtom och orsak.

Studerar man närmare uppkomsten och utvecklingen av dessa »pungar», finner man, att redan i maj eller juni — olika under olika år — vissa kart i det sjuka trädet få en blekare färg och spetsigare form än de friska karten. Snart sträcka sig de sjuka frukterna och bli fårade och skrynkliga i skalet och växa ut till ovan beskrivna punglika bildningar, som på ytan äro täckta av ett karakteristiskt sammetsartat, gulbrunt eller gråbrunt överdrag. Skär man igenom ett sådant plommon, finner man, att någon fruktsten icke är utbildad; där denna skulle ligga, finns endast en långsträckt hålighet.

En mikroskopisk undersökning ger förklaringen till denna deformering och jättetillväxt av plommonet. En dylik frukt visar sig nämligen vara genomvuxen av svamptrådar, och på fruktskalets yta har, då svampens mognadsstadium inträtt, utbildats en tät palissad av sporsäckar (s. k. *asci*), från vilka svampens spridningsorgan, sporerna, utslungas — i regel 8 st. från varje sporsäck; se fig. 2. Även unga grenar samt blad kunna i mera sällsynta fall bli missbildade och förtjockade samt klädda med sporsäckar. Svampens vegetativa mycel finnes emellertid även i sådana stam-

Fig. 1. Pungsjuka på Allmänt gulplommon, orsakad av parasitsvampen *Taphrina pruni*. Foto Th. Lindfors.

delar, som icke förete någon avvikelse från det normala utseendet. Där kan svampen fortleva från år till år.

Denna plommonparasit tillhör blåsvamparnas grupp bland säcksvamparna och har fått namnet *Taphrina pruni* till skillnad från andra arter inom släktet, vilka kunna angripa exempelvis andra *Prunus*-arter.

Bekämpning.

Medan man tidigare ansett och på sina håll fortfarande anser, att avlägsnande av angripna grenar är nödvändigt för ett effektivt bekämpande av pungsjukan, ha under de senaste åren allt flera gjort gällande, att man genom besprutning kan uppnå mycket god effekt mot denna sjukdom. Framför allt från Norge inberättas goda besprutningsresultat. Man förordar där följande förfarande.

Tidigt på våren, just innan knoppsprickningen börjar, besprutas träden med 2- till 3-procentig kopparvitriollösning eller med s t a r k svavelkalkvätska[1]. För att förstärka verkningarna av denna besprutning förordas att omedelbart före blomningen spruta med bordåvätska 1 : 1 : 100 (= 1 del kopparvitriol, 1 del nysläckt kalk och 100 delar vatten) eller s v a g svavelkalkvätska[1]. Sistnämnda medel bör nyttjas, särskilt om angrepp av spinnkvalster förefinnes eller befaras. Till såväl bordå- som svavelkalkvätska kan med fördel sättas nikotinpreparat (dosering enligt bruksanvisning på förpackningen) samt vid behov även vissa arsenikpreparat, t. ex. zinkarsenat, för samtidig insektsbekämpning. För att öka besprutningsvätskans vidhäftningsförmåga och därmed besprutningens effektivitet tillsättes lämpligen gelatin, c:a 65 gr per 100 l, eller 2 % lim.

---

[1] I vårt land saluföres svavelkalkvätska av två olika koncentrationer: 22 och 30 grader Beaumé; styrkan angives på förpackningen. Vid den tidigare besprutningen användes av den 22-gradiga 1 del till 6 delar vatten och av den 30-gradiga 1 del till 10 delar vatten. För användning omedelbart före blomningen utspäder man den 22-gradiga med 25 och den 30-gradiga med 40 delar vatten.

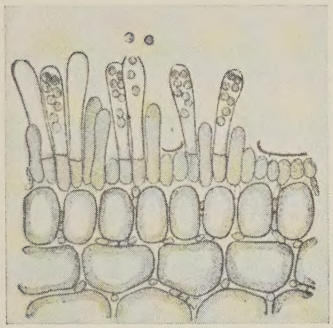

Fig. 2. Mikroskopiskt tvärsnitt genom fruktskalet av ett pungsjukt plommon, visande mogna, säcklika sporbehållare (s. k. *asci)* och avskurna svamptrådar (hyfer) mellan cellerna i fruktskalet; stark förstoring. Efter Sorauer.

Fig. 3. Pungsjuka på hägg. Foto Th. Lindfors.

Uppenbart är emellertid att de smittkällor, som utgöras av de punglika frukterna och eventuellt även missbildade skottdelar, böra så tidigt som möjligt avlägsnas och oskadliggöras. Borttagandet av hela grenar, som äro besatta med pungar, vilket tidigare allmänt förordats, är ofta svårt att genomföra. Fall äro kända, då man nedskurit rotäkta plommonträd ända till marken, och då de uppväxande rotskotten ändock burit angripna frukter, när de uppnått bärande ålder.

Ehuru pungsjukan är en ren infektionssjukdom, påverkas sjukdomsförloppet i väsentlig grad av värdväxtens utvecklingsbetingelser. God kultur, varm, väldränerad växtplats, måttfullhet i användandet av kvävegödsling m. m. kunna bidraga till att stärka trädets motståndskraft mot sjukdomen.

Pungsjuka på hägg.

Pungsjuka uppträder även på hägg (fig. 3) och visar sig hos denna *Prunus*-art med samma symtom som ovan beskrivits. Möjligen gäller det här samma *Taphrina*-art, som angriper plommonträd, men något bindande bevis härför har ännu icke framlagts. I varje fall är det dock skäl att avlägsna pungsjuka häggar från trädgården och dess närhet för att på så sätt undgå denna eventuella smittkälla.

Statens Växtskyddsanstalt.

Statens växtskyddsanstalt lämnar *kostnadsfritt upplysningar* och *råd* beträffande de odlade växternas sjukdomar och parasiter inom växt- och djurvärlden samt rörande bekämpningsmedel, besprutningsredskap m. m. Den utgiver tre publikationer: MEDDELANDEN, FLYGBLAD och VÄXTSKYDDSNOTISER. Samtliga utdelas gratis till institutioner, bibliotek, skolor m. fl. Enskilda personer erhålla flygbladen i enstaka exemplar gratis; till anstaltens självkostnadspris erhålla de flygblad i större antal samt, oberoende av antal, övriga publikationer. Växtskyddsnotiser utkommer som tidskrift med f. n. 6 häften om året, och priset per årgång är 2: — kr.; enstaka häften utlämnas ej; av vissa uppsatser finnas dock särtryck, som utlämnas på samma villkor som flygbladen.

Utdrag och citat ur anstaltens skrifter få endast göras under angivande av källan.

Anstaltens adress är:

STATENS VÄXTSKYDDSANSTALT, STOCKHOLM 19.

Emil Kihlströms Tryckeri A.-B., Stockholm 1940
11822